

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Bódis Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a dr. Buzsáki Emőke Nóra ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt I. r. alperes neve (I. r. alperes címe.) I. r. és II.rendű alperes neve (II. r. alperes címe) II. r. alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Nógrád Megyei Bíróság 2008. július 8-án meghozott 20.G.20.321/2008/6. számú ítélete ellen, az I. r. alperes 7. sorszámú fellebbezése és a felperes 4. sorszámú csatlakozó fellebbezése folytán 2009. április 29. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 1.800.000 (Egymillió-nyolcszázezer) forint első- és másodfokú eljárási illetéket.

Kötelezi továbbá felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt I. r. alperesnek 600.000 (Hatszázézer) forint + áfa együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A peres felek 2007. május 24-én tartozásátvállalásról szóló megállapodást írtak alá, melyben felperes a II. r. alperes I. r. alperes felé fennálló 21.000.000 forint összegű, és ezen összeg kamatairól szóló tartozását vállalta át, annak I. r. alperes részére történő megfizetésére vállalt kötelezettséget. A megállapodásban rögzítésre került, hogy a kölcsön nyújtását a felperes kötelezettségei teljesítésének a biztosítása indokolta. A szerződést a jogosult I. r. alperes részéről N A ügyvezető, a II. r. alperes részéről II.rendű alperes neve magánszemélyként, míg a felperes részéről II.rendű alperes neve, mint ügyvezető írta alá.

A felperes keresetét a tartozásátvállalásról szóló megállapodás érvénytelenségének a megállapítása iránt a Cstv. 40. §-ára, valamint a Ptk. 221. § (3) bekezdésében foglaltakra alapítottnan terjesztette elő. Az I. r. alperes a kereset elutasítását kérte, a II. r. alperes a kereset teljesítését nem ellenezte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a tartozásátvállalásról szóló megállapodás érvénytelenségét megállapította, együttesen kötelezte alpereseket a felperes részére 420.000 forint + áfa perköltség, valamint az állam javára 900.000 forint feljegyzett eljárási illeték megfizetésére.

A határozat indokolásából kitűnően az elsőfokú bíróság elsődlegesen a felperesnek a Ptk. 221. § (3) bekezdése alapján előterjesztett igényét vizsgálta. Kiemelte az alperesek tartozással összefüggő nyilatkozatait, eszerint II. r. alperes tagadta az I. r. alperes felé fennálló fizetési kötelezettségét, állítása szerint a tulajdonában álló Z Kft-t értékesítette T M-nek, akinek tulajdonosi jogosultságai voltak I. r. alperesben, és ezzel egyidejűleg a felperesi kft-t kívánta megvásárolni a M H Részvénytársaságtól, melyhez a különböző jogügyleteknek a megkötése volt szükséges. Előadta azt is, hogy T M ugyan megvásárolta tőle a Z Kft-t a kialkudott összegért, azonban nem tudta kifizetni egy összegben őt, ezért a tulajdonát képező I. r. alperesi kft-n keresztül adott részére kölcsönt „papíron” annak érdekében, hogy ezt a tartozását rendezze.

I. r. alperes előadása szerint a M H Részvénytársaság felé fennálló II. r. alperesi tartozás képezte a megállapodás alapját, mely tartozás a felperesi kft-vel volt kapcsolatos. Erre vonatkozóan I. r. alperes indítványozta a M H Rt. és N A, a II. r. alperesi Kft. akkori ügyvezetőjének tanúkénti kihallgatását. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy I. r. alperes ezen állításait okirati bizonyítékokkal nem támasztotta alá. A Ptk. 221. § (3) bekezdése körében annak tulajdonított jelentőséget, hogy a II. r. alperes, valamint a felperes nevében eljáró ugyanezen személy között a szerződéses ügylet megkötésekor érdekellentét állt-e fenn, avagy sem. A perbeli tartozásátvállalás szerint az eredeti kötelezettől a tartozást a felperes ellenérték nélkül vállalta át, amelynek képviselője ugyanaz a II.rendű alperes neve volt, mint az eredeti adós. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint egy gazdasági társaság képviselője részéről tilos, és elfogulatlannak sem tekinthető az olyan eljárás, amely nem az általa képviselt fél érdekeit szem előtt tartó magatartást, illetve közreműködést eredményez. A II. r. alperes és az I. r. alperes (helyesen: a felperes) képviselője között érdekellentét állt fenn a tartozásátvállalási nyilatkozat aláírásakor, melyre tekintettel a tartozásátvállalási nyilatkozat a képviseletre vonatkozó tiltó

jogszabályi rendelkezésekbe ütközik, így az a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis. Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak a megállapodásban rögzített folyamatnak, hogy II.rendű alperes neve azért kért és kapott kölcsön az I. r. alperestől, mert a M H Rt-vel szemben fennálló tartozásait kívánta így biztosítani. Amennyiben ugyanis a felperesi kft-nek esetlegesen a M H Rt-vel szemben fennálló tartozásainak a kiegyenlítésére szolgált volna ezen összeg, úgy életszerűtlen, hogy I. r. alperes miért a II. r. alperesnek, nem pedig a felperesi kft. részére nyújtott kölcsönt.

Az ítélet ellen az I. r. alperes jelentett be fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására történő utasítását kérte, illetékfeljegyzési jog biztosítása mellett.

Álláspontja szerint a vezető tisztségviselők gazdasági társaság érdekeivel ellentétes magatartásának következményeit a gazdasági társaságokról szóló törvény rendelkezései tartalmazzák, az ügyvezetői döntések, jognyilatkozatok önmagukban jogszabályba ütközőnek nem minősülnek, tehát nem semmisek. Hangsúlyozta, hogy a II. r. alperes, mint magánszemély kötelezett, valamint a felperesi társaság, mint átvállaló azonos érdekeket képviseltek, emiatt érdekellentét, illetve a képviseletet tiltó jogszabályi rendelkezésbe ütközés nem állapítható meg. Úgy vélte az azonos érdekek levezethetők lettek volna az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatásával, hiszen a M H Zrt-vel szemben mind a II. r. alperesnek magánszemélyként, mind a felperesi társaságnak is állt fenn tartozása, illetve ezen tartozások vonatkozásában egyéb - II.rendű alperes neve részéről a kizárólagos tulajdonát képező ingatlanon jelzálogjog bejegyzésének engedélyezése, valamint készfizető kezesség vállalása a felperesi társaság tartozásaiért - nyilatkozatok is rögzítésre kerültek. Kifejtette, hogy az alap szituáció vizsgálatát elengedhetetlennek tartja, mert a tartozásátvállaló nyilatkozat megtételének időpontjában a II. r. alperes részére nyújtott kölcsönből rendezni kívánt tartozásnak a felperesi társaság és a II. r. alperes is adósai voltak. A tartozásátvállalás egyebekben nem érintette a II. r. alperes magánszemélyként történő helytállását is garantáló zálogkötelezett pozícióját, melyet az is igazol, hogy a jelzálogjog a II. r. alperes tulajdonában álló ingatlanán a mai napig fennáll. Álláspontja szerint ezért az ügylet megkötésének időpontjában a felperesi társaság és a II. r. alperes érdekei egy irányba mutattak. Utalt arra is, hogy a II. r. alperes a felperesi társaság tartozásaiért biztosíték adásával helytállt. Így - álláspontja szerint - nem zárható ki az, hogy a fenti tartozásátvállalásról szóló szerződés vonatkozásában is készült taggyűlési határozat, mint ahogy az elsőfokú eljárásban csatolt közjegyzői okiratba foglalt megállapodás is a felperesi kft. taggyűlési határozatának a jóváhagyásával válik érvényessé. Arra vonatkozóan, hogy az I. r. alperes milyen okból a II. r. alperesnek, és nem közvetlenül a felperesi társaság részére nyújtott kölcsönt, arra utalt, hogy egy magánszemély korlátlanul és teljes vagyonával felel a kölcsöntartozásáért, míg egy kft. esetében kizárólag a társaságba bevitt vagyonból kereshetett volna az I. r. alperes kielégítést. Hangsúlyozta azt is, hogy a kölcsön nyújtásának időpontjában a II. r. alperes tulajdonában jelentős értékű földterületek álltak, illetve a vagyoni helyzete is olyan volt, hogy a kölcsön visszafizetését ezen időpontban inkább biztosítottak látta magánszemély vonatkozásában, figyelemmel arra is, hogy a

kölcsön megkötésének időpontjában még nem voltak a jogszabályban szabályozva úgy a hitelezővédelmi eszközök, mint jelenleg. Hangsúlyozta, hogy eseti jelleggel nyújtott kölcsönt II.rendű alperes nevenak, mint magánszemélynek, egyébként a gazdasági társaságnak nyújtott kölcsön pénzügyi szolgáltatásnak is minősülhetett volna. Kifejezte eljárásjogi aggályát a tekintetben is, hogy felperes a 2008. július 8. napján megtartott tárgyaláson keresetmódosítást tett, e tárgyaláson azonban II. r. alperes nem volt jelen, így vele a módosított keresetet nem közölték, arra nyilatkozatot előterjeszteni nem állt módjában. A kereseti kérelem jogcímének megváltoztatása is keresetváltoztatás, melyet a peres felek mindegyikével közölni kell, ennek elmaradása pedig - álláspontja szerint - olyan eljárásjogi szabálysértés, amely az eljárás megismétlését teszi szükségessé.

A felperes csatlakozó fellebbezésében a perköltség 1.000.000 forint + áfa összegre történő felemelését kérte. Érvelése szerint a pertárgy értékére tekintettel a megbízási szerződésben foglalt megbízási díj az ügy vitéléhez képest nem eltúlzott. Felhívta a figyelmet arra is, hogy az alperesek perköltség fizetési kötelezettségüket nem együttesen, hanem egyetemlegesen kötelesek teljesíteni. Egyebekben a fellebbezésre tett ellenkérelmében az elsőfokú határozat helybenhagyását kérte. Az I. r. alperes eljárásjogi kifogását érintően arra utalt, hogy a felperes kereseti kérelme a támadott szerződés érvénytelenségének megállapítására irányult, az pedig, hogy felperes további jogszabályi rendelkezést is felhívott a kereseti kérelme alátámasztásaként, nem tekinthető sem a kereseti kérelem módosításának, sem másodlagos kereseti kérelemnek. A kialakult bírói gyakorlatra hivatkozással utalt arra, hogy a perben eljáró bíróságot nem köti a felperes által megjelölt jogszabályi hivatkozás, ha más jogszabályi rendelkezés alapján tartja a kereseti kérelmet megalapozottnak, úgy módja van az alperes e szerinti marasztalására. Hangsúlyozta azt is, hogy nem lehet vitássá tenni a támadott szerződés tekintetében a felperes és a II. r. alperes közötti érdekellentét fennállását. A támadott szerződés hatására ugyanis megszűnik a II. r. alperes tartozása és ugyanilyen mértékben, ingyenesen, ellenérték nélkül keletkezik a felperes tartozása. Fogalmilag kizárt tehát - úgy vélte - az azonos érdekek levezethetősége. Megítélése szerint a per eldöntése szempontjából nem releváns, hogy milyen okból adott kölcsön I. r. alperes a II. r. alperesnek, pusztán annak a ténynek van jelentősége, hogy a felperes úgy vállalta át a II. r. alperes tartozását ingyenesen, hogy az ügylet során a felperes nevében erre vonatkozó jognyilatkozatot maga a II. r. alperes tett, a saját javára, a felperes rovására.

Az I. r. alperes fellebbezése alapos, a felperes csatlakozó fellebbezése pedig a következők szerint alaptalan.

Az irányadó tényállás szerint a tartozásátvállalásról szóló megállapodást jogosultként az I. r. alperes, eredeti adósként a II. r. alperes II.rendű alperes neve, és tartozásátvállalóként a felperesi korlátolt felelősségű társaság részéről ügyvezetőként ugyancsak II.rendű alperes neve írta alá. Ha a saját magával szerződő képviselő által képviselt ellentétesen érdekelt fél nem természetes személy hanem gazdasági társaság, a társasági törvény rendelkezéseinek a

vizsgálatával döntendő el, hogy e jogszabály tartalmaz-e erre az esetre eltérő jogkövetkezményt.

A tartozásátvállalás aláírásakor hatályos 2006. évi IV. törvény 141. § (2) bekezdés m) pontja szerint a taggyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik az olyan szerződés megkötésének a jóváhagyása, amelyet a társaság saját tagjával, ügyvezetőjével, vagy azok közeli hozzátartozójával (Ptk. 685. § b) pont), illetve élettársával köt. A Gt. 146. § (3) bekezdése pedig arról rendelkezik, hogy az ügyvezető a tagok által hozott határozatokról folyamatos nyilvántartást vezet (határozatok könyve), amelyet - a társasági szerződés eltérő rendelkezése hiányában - a társaság székhelyén kell tartani. Az ügyvezetőnek a határozatokat azok meghozatala után haladéktalanul be kell vezetnie a határozatok könyvébe. Jóváhagyás hiányában az ilyen képviselő által tett jognyilatkozat a képviseltet nem jogosítja, illetve kötelezi, az ilyen ügylet nem jön létre, létre sem jött szerződés esetén pedig a szerződés érvénytelensége szóba sem kerülhet. A kifejtettekre figyelemmel a Gt. 141. § (2) bekezdés m) pontja szerinti szerződéseknél elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy megtörtént-e a megállapodás taggyűlés általi jóváhagyása, avagy sem.

Perbeli esetben ilyen jóváhagyás a felperesi kft. részéről nem történt. A felperes másodfokú eljárásban tett nyilatkozata szerint II. r. alperes az adós iratanyagaként a felszámoló részére a perbeli szerződést jóváhagyó taggyűlési határozatot tartalmazó jegyzőkönyvet nem adott át, II. r. alperes felszámolónak tett kifejezett nyilatkozata szerint ilyen határozat nem született. Mivel nem létező szerződésből jogok és kötelezettségek nem származnak, így nincs olyan, felperest terhelő tartozásátvállalásból fakadó kötelezettség, amelyet a felperesnek teljesítenie kellene.

Ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

Az I. r. alperes eljárásjogi - álláspontja szerint -, az eljárás megismétlését indokoltta tévő kifogását érintően a másodfokú bíróság csupán megjegyzi, hogy a kereset olyan értelmű bővítése, amelynél az eredeti kereseti kérelem nem módosul, hanem csak kiegészül további kérelemmel, keresetváltoztatásnak nem tekinthető. Ezért nem követett el az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést azzal, hogy úgy hozta meg érdemi határozatát az ügyben, hogy a felperes kiegészített kereseti kérelmét a II. r. alperessel nem közölte.

Mivel a felperes pervesztes lett, így a pernyertessége esetére járó ügyvédi munkadíj mértékét érintő csatlakozó fellebbezése okafogyottá vált. A pervesztességére figyelemmel köteles azonban a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt első- és másodfokú eljárási illeték állam javára való megfizetésére. Megfizetni tartozik továbbá a jogi képviselővel eljáró I. r. alperesnek az első- és másodfokú eljárással felmerült - általános forgalmi adót is tartalmazó - a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló, módosított 32/2003. (VIII. 22.) IM r. 3. § (1), (2), (5) és (6) bekezdései alapján meghatározott mértékű, a

kifejtett ügyvédi munkával arányban álló, mérlegeléssel megállapított, mérsékelt összegű ügyvédi munkadíjból álló perköltséget is.

Budapest, 2009. április 29.

. Hunyady Mariann s.k.
a tanács elnöke

Dr. Katinszky Márta Cecília s.k.
előadó bíró

. Czifra Veronika s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző